

Lena Jakubčáková

17. 2. 1980 narozena v Košicích

1999–2008 Filozofická fakulta Prešovské univerzity, obor francouzské filologie a literární vědy

2006–2014 Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

Pracuje na Katedře výtvarných umění a intermédií Fakulty umění Technické univerzity v Košicích.

Poslední roky se věnuje jen fotografii; dříve i uměleckému překladu, zejména francouzských básnických textů. Zasvětila jim několik studií a do francouzštiny přeložila i současnou slovenskou poezii (ENTER+, 2012).

Spolupracovala na mezinárodních fotografických projektech: Second Cities (Košice – Marseille), Panel Story, Umělecké vzdělávání ve věznici, In Living Memory, Paměť na skle (Béla Petrik) nebo na projektě Antoine D'Agatu, Odyssea na Slovensku a Ukrajině.

Nejnámější soubory: V odlúčení (2007–2010), Marseille (2010–2013) a Baba z lesa (1998–2017), oceněné v soutěžích Slovak Press Photo (1. místo v kategorii Každodenní život, 2014) a Poznan Photo Diploma Award (2015).

V roce 2016 se maketa její knihy z prostředí slovenské věznice dostala mezi finalisty soutěží na knižních fotografických festivalech Self Publish Riga a Dummy Award Kassel a ve stejném roce byla vydána pod názvem Spis 44 (nakladatelství Dive Buki). Rozšířená verze projektu Baba z lesa na vydání čeká.

Vystavovala na Slovensku, v Čechách, Slovinsku, Polsku, Maďarsku, Německu, Francii, Itálii, Lotyšsku, Írsku a Číně.

e-mail: ruthlena1980@yahoo.fr

LENA JAKUBČÁKOVÁ

„BABA Z LESA“

6. 12. – 31. 12. 2017

GALERIE JIŘÍHO JÍLKA, SADY 1. MÁJE, ŠUMPERK
ZAHÁJENÍ VE STŘEDU 6. PROSINCE V 18.00 HODIN

OTEVŘENO DENNĚ OD 13.00 DO 18.00 HODIN
NA ZAZVONĚNÍ V RECEPCI PENZIONU G

S PODPOROU GRANTU MINISTERSTVA KULTURY A OLOMOUCKÉHO KRAJE

Za troma horami a troma dolinami... Nie tri je málo, sedem. Takže za dvanástimi horami a dvanástimi dolinami, v krajine napoly otvorenej, v krajine úzkych roklín žije baba z lesa. Fyzická hĺbka krajiny už dávno predpovedala isté zneužitie, čo sa pred päťdesiatimi rokmi aj naplnilo. Pol údolia zaliala voda a takmer zaliate ostali aj nohy mladej Katky. Už vtedy sa vo vnútri tejto ženy začalo dvíhať veľké odhodlanie žiť si po svojom a odvaha neposlúchať. A zostať blízko, neodísť.

Dedina sa poslušne vyludnila, všeobecný slovenský strach však nebol jej strachom. Po matke bola tvrdá a samostatná. Spolu s ňou i sestrami odišla vtedy o pár desiatok metrov vyššie, viac do lesa. Odvtedy sa jej dom schováva v takmer presnej linke nad zatopeným domovom. Už dávno v ňom žije sama. Veľký dom malej ženy. Aj s trinástou komnatou, mačacím dvorom, gigantickou jabloňou, lúkou a poľom rovno hore i vpravo dole, čarovnou pivnicou na kopci, padajúcou stodolou, hnojiskom pod starými malými jabľami a mašťalou nebohej kravy Hermíny a do dvadsaťštyri rokov žijúceho a do dvoch metrov skáčuceho psa Nera..., to všetko je kráľovstvom baby z lesa, ktoré najprv matne, neskôr vrúcne vnímam asi už od mojich šiestich rokov, kedy som tam začínala chodiť ešte s dedom. Drsnosť jej povahy a prostredia, s ktorým je hlboko zrastená, je husto utkaným pavučinovým závojom, ktorý vyplaší nejedného mestského človeka. Aj preto mi bolo v rodine často vyčítané, že chcem byť ako ona, že chcem žiť jej vraj o sto rokov dozadu tykajúci život. Ten závoj je však jemný, skrýva sa za ním láskyplné srdce, krehkosť, nevšedná životná skúsenosť a dnes už vzácna múdrosť starého človeka. Napriek krutým udalostiam v jej živote (príbeh zatopenej dediny je voči nim len menej smutný fragment) a drsným podmienkam, v ktorých doteraz žije, je to starena, ojedinelá v žití bez strachu, vo vyrovnaní sa s nepriazňou, ale aj v humore a v stave pripravenosti kedykoľvek zomrieť.

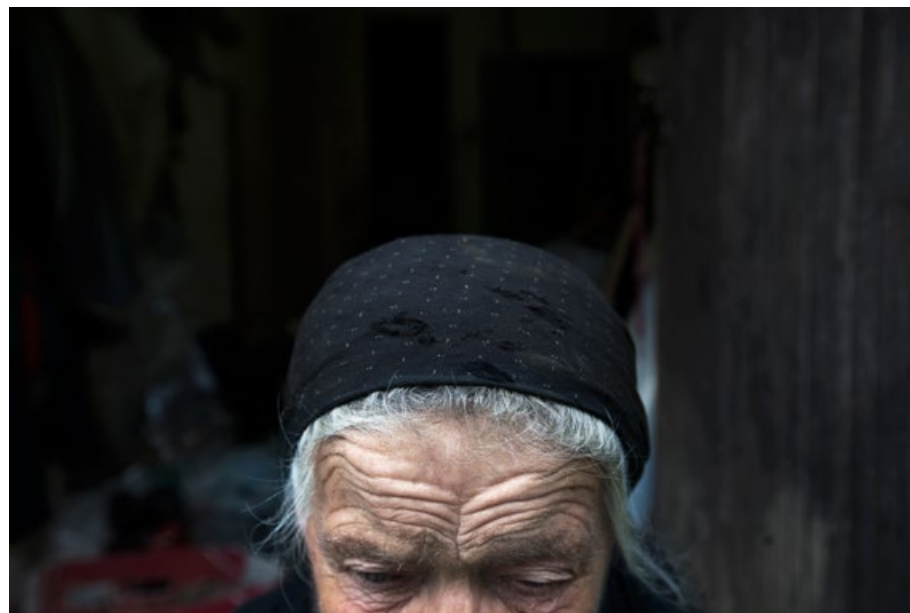
Na pozadí tajomného, na prvý pohľad temného sveta jemne žiari jej prostá, čistá a zmierená duša. Keď raz odíde, stratí sa jeden dôležitý rozmer, spolu s ňou vymrie vzácny druh ľudskej existencie. Vôňa tohto bytia ma často zastihne, keď som od nej ďaleko, vtedy svet nadobúda iný zmysel, inú pravdu a hodnoty. Vtedy je zem i nebo presiaknuté slovom, ktorým si Boh vyberá slabších, aby ukázal svoju veľkosť. Tisíckrát sme počuli, že Ježiš sa narodil v mašťali,

a predsa ho hľadáme iba v pohodlí, v krásnych veciach, u milých ľudí, v priateľstve, šťastí, pochopení, pokoji a prebytku.

Kráša sa stáva symbolom pravdy (Andrej Tarkovskij). Ale tá krása prichádza iba pomaly, neskoro, po troškách. A vie presvitať aj v neporiadku, aj v mašťali, pavučine a vráskach neskroteného človeka. Světlo umírá príchodom ešte väčšieho, ešte väčšieho svetla (Jakub Deml). Myslím, že tá krása a pravda je čistota a nedotknuteľnosť.

Láska k babe z lesa (alebo k Zelenej perle, ako na ňu odkazuje starý nápis na opornom múre za ružínskym mostom, ktorý sama stavala a ktorý kedysi fungoval ako reklama na miestny turisklub) je láskou k drsnému, kriklavému hlasu a k jeho výčitkám, voni hnoja a teplých zemiakov, k prostote, naivnosti, samote, modlitbe za šťastnú smrť, k znovuzrodenému dieťaťu...

Lena Jakubčáková

Kromě poznámky na okraj netroufám si cokoli přidat k Leninu vyznání lásky a vděku babě z lesa, moudré paní Kateřině Kiovské, která letos zemřela. Záměrně nechávám text v měkké slovenštině; překlad setřel by pel výpovědi.

S díky Miroslav Koval